



A BÁNYA



ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K.
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108-00.

Közlemények átvételét csak a forrás megnevezésével engedjük meg.

Osztrák támadás a magyar szénbányászat ellen.

A minap az osztrák államvasut tanácsának bizottsági ülésén Dorn Róbert avval az indítványal állt elő, — s amelyet a bizottság napirendre tűzött és tárgyalt is — hogy hasson oda a vasutügyi kormány a magyar kormánynál, hogy az osztrák közszénkivitel érdekeit sértő magyar tarifális intézkedések megszüntessenek. Mire a vasutügyi kormány hivatalos képviselője, Sonnenschein miniszteri tanácsos, az e tárgyban hozandó határozat kivételére messzemenő támogatást helyezett kilátásba és egyuttal megígérte, hogy a határozat érdekében a kormánynál eljár. Nincs okunk kételkedni, hogy ez eljárás megtörtént. Sőt legújabb értesüléseink szerint az erre vonatkozó lépések ugy a kereskedelemügyi miniszternél, valamint a MÁV.-nál is megtörténtek. Tehát szögezzük le: az osztrák kormány eljárta a magyar kormánytól, hogy tarifális kedvezményekkel segítse elő az osztrák szénexport Magyarországra való nagyobb mérvű lehetőségét.

Mielőtt azonban e dolog érdemi részére kitérnénk, vessünk egy kis pillantást a magyar és osztrák szénipar helyzetére.

Ha a statisztikai hivatal külkereskedelmi forgalmunkról szóló havi jelentéseit forgatjuk, a rengeteg sok számadatban eljutunk a köszén és faszén kivitt és behozatalt mutató összeállításához és a behozatalt jóval, igen jóval nagyobbnak találjuk a kivitelnél. Ez természetes is. Olyanayira, hogy ezen már sem meg nem ütközünk, sem nem csodálkozunk. Valósággal konvencionális a behozatal plusza. De ugyancsak e táblázatban megtaláljuk külön az Ausztriával feltüntető ki- és behozatalt forgalom mérlegét is. És mi e forgalom-kimutatásban megint csak azt találjuk: behoztunk Ausztriából plusz ennyi és ennyi barnaszén. Nem kösznet — amiből nekünk kevés van —, nem pirszenet, nem bányaköszet, nem brikettet, nem, ezt nem találjuk, de barnaszén, azt igen. Miért?! Miért éppen barnaszén? Szükségünk van rá? Híjján vagyunk annak? Vagy nem elég a barnaszénünk termelése a kereslethez képest? Nem, oh nem! Van barnaszénünk. Elég is. Belföldön nem is tudjuk elhelyezni. Ki is viszünk belőle. És mégis többet hozunk be abból, miből nekünk is fölöslegben van; mivelhogy ez meg azért van, mert a külföldit előszeretettel használjuk a

magyar rovására. Tehát: oly hőségben hozunk be barnaszén Ausztriából, ahová kivinnünk kellene, hogy az már éppen elég, amit e cimen jövedelmünk Ausztriának, mikor nekünk is volna abból a jóból és nem kellene még ezért is Ausztriának adózni. És ekkor az osztrák államvasuti bizottság tanácskozásán dörgedeznek, hogy nincs osztrák szénkivitel, mert drágák a magyar széntarifák, segíts tehát osztrák kormány. És az segít is. Sonnenschein miniszteri tanácsos kijelenti: a galíciai bányák termelésének a magyarországi természetes piacaig mérsékelt tarifák mellett való szállításáról már kellőképen gondoskodtunk. Nesze neked magyar szén!

Jellemző ez a dolog és értsük meg továbbiakat.

Az osztrák államvasutak szénszállításának szerződésileg biztosított terminusa lejárván, az osztrák államvasutak igazgatósága pályázatot hirdet hatodfélszázezer tonna szén szállítására. A pályázat eredménye: háromszázezer tonna szén szállítására érkezik csak ajánlat. Fedezetlen marad két és fél százezer tonna. És a beérkezett ajánlatok között feltűnő az igen nagy mennyiségű külföldi szénajánlat, jelesen a porosz-sziléziai, szászországi és a vesztfáliai bányákból. Angol szénből 49.500 tonnára érkezik egy ajánlat és külön még 3000 tonnára. Tehát maguk az osztrák szénbányák nem ajánlanak, mivel jobb a vasut által fizetendő nyomott árakkal szemben az, amit a Magyarországra való kivitel révén érnek el. Szinte kétszeres áron értékesítik a szenet itt, mint fizetne az osztrák államvasut. De ez csak egy kis szemelvény. Az osztrák hitelintézet közszénosztályát tetemesen kibővít, hogy résztvegyen a vasuti szállításokon. Mi ennek az oka?! Nem egyéb, mint az, hogy azt a kevés kivitt, olcsó a legolcsóbb — áron, azt is kiszorítsák, lévén az osztrák hitelintézetnek, mint azt mindenki tudja, erős protekciója és hatalma és amit akar, játszva eléri. Ugyancsak ekkor az osztrák államvasutak jelentékeny része áttér a petroleumtüzelésre. Az osztrák szénfogyasztás tehát otthon esik és csökken, de nem éri sem baj, sem károsodás. Megóvja őt az osztrák kormány, kérvén a Magyarországra való nagyobbítására nem egyebet, mint még nagyobb tarifális kedvezményt, mint amilyen van és amely szerint az osztrák fekete szenet, mely magasabb hőértékkel bír akármelyik magyar barnaszén-

nél, a Máv. ugyanolyan áron szállítja, mint pl. egy jóval csekélyebb hőértékű magyar szenet, noha már csak a dolog természeténél fogva fordítva kellene annak lennie. És ugyanaz az osztrák államvasuti tanács, mely petroleummal fűti vasutjait és nem bír teljes szénszükségletére megfelelő mennyiségű szénajánlatot kapni, lép föl pártfogójául az osztrák szén-exportnak.

Mi a teendő tehát a védelemre vonatkozólag. Nem egyéb, mint éppen fordítva tenni: az osztrák barnaszén tarifáját emelni. Emelni addig és oly magasságig, míg barnaszénünk csak védelemre szorul.

Egyébként alább szól fényesen és világosan a Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületének felterjesztése a védelemre vonatkozólag. Érdemileg is jól szól a beadvány és meg is mondja mi lesz a következménye, ha a magyar kormány nem utasítja vissza a támadást.

A Magyar Bánya- és Kohóvállalatok Egyesületének választmányja dr. Chorin Ferenc elnökte mellett több ülésen foglalkozott ezzel az ügygyel és elhatározta, hogy beadványban kéri a kereskedelmi minisztert, hogy az osztrák kormány fenti tartalmu megkeresését határozottan utasítsa vissza. A beadvány kifejti, hogy a külföldi szén az államvasutakon ma is kivételesen kedvező elbánásban részesül, mert eltérőleg a tarifarendszer alapelveitől, melyek szerint magasabb hőfoku szén után nagyobb díjat kell fizetni, a köteleki díjszabás révén milliókra menő kedvezésben részesíti a feketeszenet. Ennek eredménye az osztrák szénnek folyton növekvő beözönlése, mely csak a múlt esztendőben 54 millió koronát vitt ki az országból. A díjlesztés követeljük a magyar bányaiipar ellenében, a mely öt év óta óriási összegeket fektet be termelésének emelése végett. Sikerült is a termelést 65 millióról 90 millió mm.-ra emelni, mely célból a magyar bányaiipar közel 60.000 munkást foglalkoztat, kiknek munkabére évi 48 millió koronát tesz, a mely összeg a fogyasztás révén a magyar ipart és adók útján az államkincstárt termékenyíti. Ha mesterséges uton, jelesül a kért díjkezdmények megadása által a magyar bányaiipart gyengítenék, ez kénytelen volna, mint 1905-ben történt, munkásainak jelentékeny részét elbocsájtani, vagy a létező és öt év alatt negyven százalékkal emelkedett munkabéreket ismét leszorítani. Ennek az állapotnak közgazdasági hátrányait igazán fölösleges bővebben jellemezni. Ismét ugyanaz az állapot állana be, ami volt 1906-7- és 8-ban, mikor a meggyöngyült magyar bányászat képtelen volt az ország szükségletét kielégíteni és a külföldi bányák kihasználva ezt a helyzetet, horribilis áron adták el szenüket a magyar államvasutaknak és a többi magyar fogyasztónak. Ilyen viszonyok közepette lehetetlen még gondolni is arra, hogy a magyar kormány az osztrákok által sürgetett díjkezdvényeket megadná, amelyeket különben is a legkritikáiban élvezne a fogyasztó. Az osztrák követelések meghallgatása tehát nem jelentene egyebet az osztrák termelés szubvencionálásánál és visszaszorítását a magyar széniparnak. Az egyesület beadványában azt a reményét fejezi ki, hogy a magyar kormány a hazai szénipar jogos álláspontját meg fogja védeni.

A gyermekvédelem.*

Prohászka püspök szózata
a Gyermekszanatórium-Egyesület érdekében.

Mélyen tisztelt Közönség!

Vasárnap is van, nagybőjt is van s az ember szivesen terelődnek a magábaszállás s az irgalomnak mélységei felé; ki a köznapiság lapályából föl a fenkölt érzésnek magaslatára, ki a lemondásból a jót akarásnak, az erényes erős akaratnak életerős hangulatába. Hiszen szürkeség van itt körülöttünk elég. Hamuval tele van szórva a mi levegőnk, köznapi szürkeségből is van elég; mindenütt bele ütközünk; azon szürke, trahitköveten szürke emberekkel találkozunk, a nagyvárosoknak szürke falai között és a közéletnek szürke perspektíváiban szürke gondok, kísértetek járnak. És ez nem élet, nem is erő; hanem nagybőjtje az erőnek s öröme. Jó volna, ha e köznapi szürkeségben vasárnapi érzések s nagy gondolatok forrására akadnánk, melyet a pusztá föl nem szi, lendületre, mely jót akar és jót tesz, lelkületre, mely maga tud világot teremteni; a nagy bizalmatlansággal szemben bizalmat gerjeszteni és ha szétnézek, hogy hát hol is van valami, amiben Isten, emberszeretet, amiben gondolat, és érzés bele van fektetve, a mit már jól kezdtünk és nemesen folytatunk: hát megvillan az eszemben egy gondolat, a melyet magyarul mondtak ki a leghatározotabban, megmozdul szívemben egy érzelm, amelyet Magyarországon éreztek át legmélyebben, fülembé csendül meg egy ige, amely testet öltött a magyar földön a legkorábban és látok társadalmi mozgalmat, amely itt sietett a leghathatósabban teremteni intézményt a törvényhozással egyesülve és ez az ige, ez a gondolat. ez az intézmény a gyermekvédelem.

De ugy-e, mélyen tisztelt közönség, az eszme az első benyomására tán inkább édes, inkább kedves, hiszen tényleg irgalom, könyörület s anyai szívnek szeretete lüktet benne. Ha azonban az ember széttolja az érzelmeknek virágos fátyolát, akkor jut el ez intézmény tulajdonképeni felérté- sére, fölfogjuk azt, hogy itt sokkal fontosabb értéket szolgálunk s óriás, nagyjelentőségű nemzeti ügygyel állunk szemben, amint arra rámutatott a mi kegyelmes elnökünk.

Itt nem gyermekvédelemről, hanem nemzetvédelemről van szó. (Igaz, ugy van. Eljenzés.)

A harcban és békében egyaránt vérző nemzeti életnek a megmentéséről: itt népmentésről van szó.

Ezt megértette eddig is állam, egyház, társadalom s megért minket majd most is, mikor a gyermek-szanatóriumi mozgalomban ennek a nagy gondolatnak mélyebb fölértésével, a nemzeti élet vágyának szenvedélyesebb kilengésével állunk szemben. Mi a nemzetnek szenvedő gyermekeit is föl akarjuk karolni. Mi azokra a gyöngé, szegény fonnyadt arcocskákra akarjuk az élet örömét kicsattantani, a nemzet fulladó hajtásait akarjuk a Balaton vizével föllocsolni, mi egy kis menyországot, egy darab menyországot akarunk adni

Lapunk a gyermekvédelem ügyében készséggel lép az e egyesület alakítása érdekében ennek propagálói közé. E célból közöljük Prohászka székesfehérvári püspök szózatait.

az odu, a pince lakosainak, az udvari szobák lakóinak. Mi enyhét akarunk adni azoknak, akik hervadással kezdik a virulást, haldoklással az életet, meg akarjuk őket ismertetni, a gondtalan szép fiatalság idejével. És ezt mindenkinek akarni kell. Ezt akarni kell államnak, egyháznak, társadalomnak, minden érző embernek; nem szabad engednünk hogy pusztuljon a gyermek, az ember, aki végre is legfőbb kincse a társadalomnak: az államnak.

A nemzetek is élni akarnak, de csak akkor élnek, ha szeretik a gyermeket!

Minden nemzet, ha szive mélyéből imádkozik, végre is a szentírás szavai szerint életet kér, „vitam petit longitudinem dierum“, dicsőséges, sok napot kér. Ha vannak a lemondásnak prófétái, akik közöttünk is kísértének s azt mondják: „szegények vagytok, gyermekszanatóriumot fölláttani nem bírtok“, azoknak mi azt feleljük: hátha szegények is vagyunk, de erre áldozunk, mert mit ér a kincs, mikor az életvész. És ha mondják: „sok a másféle mű, amit fenn kell tartanunk“, arra az a válaszuk mit ér minden egyéb mű, amikor a műveket teremtő nemzedék hervad el; ha mondják, hogy garasaitok meg vannak számlálva, azt feleljük az utolsó garast is kivásaljuk magunkon, hogy azok éljenek, akik a nemzet reményei és a mi örömeink. (Lelkes éljenzés.) És ezt azért is kell tennünk, mélyen tisztelt közönség, mert hiszen mikor mi a szegények gyermekeit felkaroljuk, akkor mi nagy kulturkötelességet teljesítünk. Tudjuk, hogy a kultúra mindig, akár a műhelyben, akár a villanyos telen, akár a repülőgépek rendszerében, szóval mindenütt s mindig életet eszik, életből él. Tudjuk, hogy életet öröl, életet fogyaszt és azt az életet nem a gazdagságnak, hanem a szegénységnek életéből veszi, (Nagy éljenzés.)

És a szegénység nem kapja vissza a kulturával azt, amit beléfektetett vérben, erőben, agyvelőben, izommunkában.

Látom én azt, hogy ha fonnyadnak a mi gyermekeink, ha a szegénységnek a nemzedéke sorvad, az a rossz lakástól, rossz táplálkozástól, értelmetlen életmódtól van; elvész az élete; hát hová lett az életerő, melyből erős nemzedéknek kell ott volna fakadnia? Azt az életet elvitte a kultúra. Adja vissza a kultúra nemes érzések adójából, amit elvitt tőlük munkaerőben. (Igaz, úgy van.) Hol van az erő, amelynek hiányában a gyermekélet fakadó uj tavasza máris le van perzselve? Azt az erőt elvitette a kultúra, adja vissza a kultúra azt, amit elvitt. Elfalaztuk a kultúra városaival a napsugárt a szegények elől, törjük szét, törjük át a falakat, adjuk vissza neki a természetet. Gyárkéményekből építettünk erdőt, korom a leheletük, adjuk vissza az erdőt, a virányt, adjunk balsamos vizet, adjuk vissza nekik a napsugárt, amelytől föléledjenek, hogy élvezői lehessenek a kultúra adományainak. (Élénk helyeslés és taps.)

De mikor e kulturadóságunkat törleszteni és jót tenni akarunk, szükséges az is, hogy ezt a jót, mélyen tisztelt közgyűlés, nemesen, ügyesen és úgy adjuk, hogy az emberi öntudatot jótéteményünkkel se sértsük meg. Mikor manapság a szociális és gazdasági bajok nagyra nőnek, akkor

halad és fejlődik a jótékonyosság módja is; belátjuk, hogy nem is kenyeret, nem is ingyen kenyeret, hanem voltaképen munkát, az élet megmaradásának forrását kell a szegénység számára biztosítanunk. A szegénységnek sem a legnagyobb terhe a mai napnak gondja, legkeserűbb fájdalma nem az a gördülő könny, a melyet én most arcáról le-tűrülhetek, hanem legnagyobb kincs az a rém, mely azt kérde: mi lesz holnap, mi lesz holnap? És az irgalomnak s jótékonyágnak úgy kell dolgoznia, hogy a holnapnak rémét őrzi el a szegény aggódó embernek láthatárától. (Élénk helyeslés.)

Ime mélyen tisztelt diszgyűlés, mikor ezen egyesület az irgalmas szamaritán érzésével közeledik a szegényhez és a szegények legföltettebb kincséhez, a beteg gyermekhez, akkor ügyesen, értelmesen akar jót tenni, mert nem kenyeret, de azt az aranyos, édes, erőteljes életet, azt az egészséges holnapot akarja neki adni, féltett kincset, gyermekének egészségét akarja biztosítani; jó napot, jobb holnapokat akar adni és annak a holnapnak reményétől már is felserken, lelki egyensúlyba kerül, gyermek, szülő egyaránt. Ugye mélyen tisztelt közönség, magának a magyar társadalomnak van ilyen lelkiületre, ilyen magas, tiszteletreméltó jótékonyágra szüksége. A társadalom is gyöngye, kedvetlen, beléje is olyan lélek kell, melynek melegétől éledjen. Ilyen a jótékonyosság lelke. Mert hiszen a jótékonyosság nem annak legjobb, akinek szolgál, hanem jó annak, aki teszi, aki gyakorolja.

Vigye bele az irgalmasság gyakorlásába a magyar társadalom a nagy lelkét, közeledjék lélekkel ahhoz, akin segíteni akar. Lélekkel pedig akkor közeledünk, ha szeretünk s ha szeretünk, akkor élünk! A szentírás mondja, aki nem szeret, az halálba marad; ahol nincs praktikus egyéni szeretet, ott sötétség, fagy és halál ijeszt; ahol tehát lélek legyen, ahol lendületes lenkiület s mélység legyen, oda álljon bele a praktikus szeretet, a munkálkodó irgalmasság, legyen a magyar társadalom irgalmas szamaritánja, legyen édes, kedves betegápoló testvére, nővére a szegény gyermekeinek. (Éljenzés.) Mélyen tisztelt közönség, ezek nagy kulturművek! Minden államnak nagy kulturművekre van szüksége. Ha Magyarország a kulturállamok sorába akar lépni, akkor mutassa ki, hogy joga van hozzá, mutassa ki, hogy művei vannak, melyeket géniusz alkot.

A géniusz műveire oda fordul a világ figyelmé, bárhol álljanak is. A sötét ködös Norvégiában egy lsbeni lángész gyújtott világosságot s műveket teremtett s az egész világnak a figyelmét hazájára fordította; nemcsak az értelem, a stílus, a művészet géniusza hanem a szeretet géniusza is teremt nagyot. Az is genialis. A jótékonyágnak erőteljes művét teremtjük meg mi a szanatóriumban: az üdülőhelyekben s ezeknek a műveknek alapján kérünk helyet, belépést a kulturállamok sorába. Ha a világ látja, hogy Magyarország szereti szegényeinek gyermekeit, ha a kultur világnak bemutatkozik, mint a régi evangéliumi szamaritán érzelmétől ájtárt ország, ha rámutat új gyermektelepeire, ahol szomorú családi körülményekből kiemelkedett gyermekek neveltetnek, ahol napsugárral és tejjel tartjuk őket, locsoljuk gyöngyvizzel és harmattal s jó emberek befolyása alatt bizalomra neveljük s erőhöz segítjük: akkor Ma-

gyarország latjába esik majd a világ elismerésének sulya. (Éljenzés.) Látni fogja az egész világ, hogy a turulmadár, az a hatalmas, bátor himalayai sas, amely végre is a magyarság lelke volt, nemcsak elfoglalni tudott országot, nemcsak fészket rakott s azt meg is védte sas szárnyaival külső ellenség ellen, hanem gyöngé, szegény fonnyadt fiókáinak is tud életet s erőt biztosítani. (Éljenzés.)

Mélyen tisztelt közönség! Magyarországnak erre a turulmadárra, saját fészket őrző, saját fészenben erőt, egészséget lelket, életet nevelni tudó géniuszra van szüksége, érzékre s mentő tetterre a nemzet szenvedő s foszladó rétegei megmenntésére!

Tegyünk tehát, cselekedjünk! Kérem önöket: kevesebbet a kalapra, többet a szivre. Több érzést, több áldozatot a jóért. Akartuk mi már a magyarságot fölbuzdítani és odaállottunk a tulipánnal, meg akartuk öntözni, megtermékenyíteni a nemzeti munkát verejtékkel és könnyekkel: nem mentünk vele sokra talán egy halavány gyermekarc lesz az a nagy védőjegye, nem is védőjegye, de védőszentje egy uj, hathatósabb mozgalomnak. (Éljenzés.)

Leszakítottunk már sokszor egy-egy virág-szálat, krizantémot halottainknak sirjáról, hogy a szegény tüdővészéseknek ajánljuk fel, de ugyancsak ne türjük, hogy száz gyermekszivben egész virágerdők hervadjanak el. Mentsük meg ezt a virágerdőt. ezt a friss — jaj, dehogy friss — ezt a hervadó életet és alkossunk gyermekéletet biztosító intézményt, Gyermekszanatóriumot!

Ha ezt megértettük, mélyen tisztelt közönség, meg vagyok győződve, akkor itt, e teremben ma vasárnap volt, ha ezt mélyen átéreztek, akkor biztos, hogy Isten maga ment el köztünk s mi talán utána indulunk, a nagy Isten rámutat a hervadó gyermekekre s azt mondja: ha utánam akarsz jönni s engem megközelíteni, arra jöjj, segíts a beteg gyermekeken s megközelítettél engem! (Hosszan tartó, szünni nem akaró lelkes éljenzés és taps.)

Szemelvény az aradi kereskedelmi és iparkamara 1909. évi jelentéséből.

Vasbányászat.

A kerületben vasbányászattal nagyobb mértékben Hunyadmegyében foglalkoznak. Áradmegyében csupán Wenckheim Frigyes gróf menyháza és restyirátai bányatelepén aknáztak ki kb. 60—70.000 métermázsa vastartalnu ércet, amelyet az uradalom kohótelepein dolgoztak fel. Ujabb kutatásokat természetesen egész éven át folytattak, de

ujabb vasbánya megnyitására nincs tudomásunk. Hogy ezekkel a kutatásokkal az elavult bányatörvény védelme alatt egyesek mennyire visszaélnek, bizonyítja éppen a Wenckheim-féle uradalom panasza, amely szerint türniök kell, hogy a Szab. Osztrák-Magyar Államvasut társaság 159 zártkutatómánnal már két év óta fogva tartja, anélkül, hogy zártkörében valami munkát csak meg is kísérelt volna.

Sokkal nagyobb mértékben foglalkoznak a vasérc kiaknázásával a hunyadmegyei vasbányákban, amelyek között a legrégebb és legnagyobb az államkincstár tulajdonát képező gyalári bányatelep, amelynek évi termelése meghaladja a kétmillió métermázst. A termelt nyersanyagot a vajdahunyadi és govásdiai kohókban dolgozzák fel.

Vasércbányászattal foglalkozik még a Kaláni Bánya- és kohó részvénytársaság a tulajdonát képező alsóteleki és plockai bányatelepeken. A két telepen a múlt esztendőben 503.122 métermázsa vasércet hoztak felszínre 294.662 korona értékben. A termelt vasércet a társaság pusztakaláni nagyolvasztó telepén, amely évi 600.000 métermázsa nyersvas termelésére van berendezve, olvasztják ki. A bányákban 348 vajúró dolgozik, akiknek legnagyobb része sem írni, sem olvasni nem tud. Átlagos napi keresetük 12 óra munkaidőre 2.80 korona; számukra társzláda, betegsegélyző-egylet és ételmezési raktár áll fenn. Kisebbsé vasbánya van még a hunyadmegyei Zám közelében, amely csak 1906 óta működik. A termelés mennyiségéről nincs adatunk.

Egész éven át élénken foglalkoztatja az érdekelteket a vasérc kivitel kérdése és ezzel kapcsolatban az, vajjon meddig láthatja el a magyar vasércbányászat a hazai szükségletet. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület becslése szerint Magyarország vasérckészlete 44 év múlva teljesen kifogyna. Papp K. dr. m. kir. osztálygeológus számításai szerint a Magyar Birodalom összes számbavehető vasércmennyisége 144 millió tonna. Az ország területén levő bányavállalatok évenként átlag 1,600.000 tonna vasércet termelnek (1908-ban 300.000-rel többet), amiből 600.000 tonnát külföldre szállítanak. Szerinte, ha föltesszük, hogy a vasérc kivitel megszüntetése után, az ország szükséglete a jövőben sem emelkedik magasabbra, mint a jelenlegi termelés, a 144 millió tonnát meghaladó vasérckészlet a Magyar Birodalom vasérc szükségletét 86 évre biztosítja. Vita tárgyát tehát nem képezheti az, hogy a hazai föld vasércmennyiségét az országban kell tartani, annak a külföldre való szállítását minden lehető eszközzel meg kell akadályozni. Ezt megköveteli lassanként, de fokozatosan fejlődő iparunk, amelynek önállósulásáért évtizedek óta küzdünk, a melytől függetlenségének legbiztosabb alapját vennék el, ha idővel szükségletét külföldi vassal kellene

Festékek

és lakkok

(B 318/40)

■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■
Krayer E. és Társa, Budapest

festék-, kence- és lakkgyára

Főraktár és iroda:
V., Váci-út 6. sz.
„Krayer festékudvar.”

Ő cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállítója.

fedezni. Amit a kereskedelemügyi kormány eddig tett, t. i. a vasérc vasuti fuvardíjának a felemelése, nem elegendő a fenyegető nagy veszély elhárítására. Hiszen a jelen év első négy havában is 1.78 millió métermázsa külföldi vasérc jött az országba, amely mindössze 800 ezer métermázsaival kisebb, mint az előző év ugyanazon hónapjaiban, pedig a folyó év január 1-e óta már az új, általánosan, tehát a vasércre mintegy másodizben felemelt díjtételeket tartalmazó díjszabás van érvényben. Ez tehát féltévedés, ami előrelátható is volt; multhatatlanul szükséges a vasérc kivitelének mielőbbi eltöltése és e törvényes intézkedésnek a legszigorubb végrehajtása.

Fémbányászat.

A fémbányászat mult évi helyzetéről nincs fontosabb jelenteni valónk. Legnagyobb rézbányánk a hunyadmegyei Zám mellett levő almaseli rézbánya, amely a Transsylvania bányatelep r. t. tulajdonában van. A rézbányászat a legutóbbi évekig ugyszólván semmi jelentőséggel nem bírt, ujabban azonban, főleg mióta a kincstári bányászat mellett a magánvállalkozás is mind nagyobb tért hódít, különösen pedig a nagyobb magánvállalatoknak »Magyar rézművek r. t.« név alatt való egyesülése óta fontossága észrevehetően emelkedik és alapos reményünk van rézbányászatunknak néhány év alatt bekövetkező szép fejlődésére. Rézérc fejtésével foglalkoznak még Hunyadmegye dévai járásában Formadia község határában, de csakis kisebb mértékben.

A vajdahunad-gyalári helyi érdekű vasút részvénytársaság birtokában levő Vajdahunad város és Zalasd község határában fekvő dolomitbánya változatlan viszonyok között működött. A bánya nyolc év óta van üzemben, évente mintegy 300 ezer métermázsa és 10 ezer köbméter dolomitércet fejtenek, amit tulnyomó részben Vajdahunadra és Gyalárra szállítanak. A métermázsanként kikutatott anyagok kohászati célokra, a köbméterek szerint osztályozottat pedig építésre és pálya kavicsolásra használják.

A kerület egyetlen olombányája a hunyadmegyei Nagymás község határában van. Mindössze két év óta áll üzemben, a felszínre hozott olómércet a zalatnai állami kohóba szállítják. A termelt anyag mult évi nagyságát nem ismerjük.

Kénkovandbánya a kerületben kettő van, mind a kettő a »Felsőmagyarországi bánya- és kohómű részvénytársaság« budapesti cég tulajdona. Ezek közül a kazanesdi, amely az előző évben 100.000 métermázsa kénkovandércet hozott felszínre, a mult évben szünetelt.

A tekerői bányatelepen a társulatnak négy tárója van, amelyben a mult esztendő folyamán 96.063 métermázsa kénkovandércet fejtettek. Nagy részét, mult évben 51.600 métermázsat, a hazai kénsv és mütrágya gyárakba szállították, métermázsanként 0.80 koronáért, az árat helyben érve. E telep szép fejlődését bizonyítja az a körülmény, hogy mindössze négy év óta laknazzák és 1908-ban csak mintegy 100 métermázsa érc került forgalomba, a mult esztendőben pedig — mint említettük 96.063. A munkások a környékbeli, ugyszólván semmi képzettséggel nem bíró románok sorából kerülnek ki; a négy táróban összesen 120 dolgozik, akiknek munkasza-

konkinti keresete 2.60 korona, a munkaidő 12 óra. Számukra a társaság munkalaktanyákat, élelemtárt és társépénytárt tart fent. Munkásmozgalom nem volt észlelhető köztük.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Közlemények átvételét sajtóügyi felelősségvonalas terhe alatt csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Környe. Csak nem akar kimulni az: hogy Környén nincs szén. A konzorcium, melynek tulajdonában van a terület, uton-uffélen hangoztatja Környe állítólagos széngazdagságát és boldogboldogtalannak csak ajánlgatja a területet. »A Bánya« már két ízben erélyesen kimutatta, hogy Környe spekulánsok terrénuma, avval csak egy ugynevezett »magyar bánya« alapítható. Semmi szükség nincs, hogy széneresekék bányáknak kezeltessenek és még inkább arra, hogy »kiaknázásukra részvénytársaság alapíttassék«. Környén szén nincs és részvénytársaság alapítása éppen e miatt nem is kell. A konzorciumnak ez persze nem jól esik és titokban dolgozik a »bányaalapítás tervén«, híven naiv emberek hiszékenységében. Mikor most — reméljük utoljára foglalkozunk ez ügygyel, közlünk egyes szemelvényeket a nekünk ez ügyben egy előkelő bányaszakértőtől beküldött levélből:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

»A Bánya« című b. lapjában mult hó 12-én felemlíti a környei furásokat. E cikk anyagát egy régi bányász szolgáltatta, de amint olvastam, argumentum nélkül vetette papírra a furás körüli eseményeket. Erre vonatkozólag a tényállás az, amit én ezennel bátorkodom Önnel megismertetni. Én 1905-ben mint egy részvénytársulatnak megbízottja a geológiai szakmában, kimentem Környére, mert a bányakapitányság részéről azt az értesítést kapták, hogy július 16-án hivatalosan megállapították egy furlyukban, mely 85 vour mélyre volt lemélyezve az Ecen szerint és ezt 5.50 m. vastagsággal megütötték. A valóság megállapítása végett kimentem a helyszínre, ott titokban szedtem az anyaggödörből (azokból) a furólisztből, melyet éppen a furó felhozott és avval és egy más csomó mintával visszamentem Budapestre. De mielőtt eltávoztam volna, egy felső oligocen homokkőréteget találtam a furlyuk közelében, mely 28° alatt dőlt és abban cernavastagságú szénsávakat találtam, tehát mikor a furót forgadták a bányaesküdt előtt, ugy recsegett, mintha az Eocen esigarétegebe a brakikai (félédesvízi) rétegebe a szén felett furtak volna. A furó tényleg felhozott fekete színű agyagot, de csak igen kevés szénporral és lehet, hogy egy pár Cerithium-Caloaratum öslénydarabot. Ezt belecsempésztek, mit bizonyítani tudok.

Hazaérkezve megállapítottam, hogy egyáltalában szén nem volt a furlyukban, dacára annak, hogy a bányaesküdt 5.50 m. vastag széntelepet állapított meg, aminek alapján a Budapestvidéki részv. társ. átvette a tulajdonostól a furás folytatását. 17 furlyukkal megállapították ekkor másfél évi furás után, hogy szén ott egyáltalában nincs. Már 4 méter mélység után a fekete jöttek és

abban haladtak 300 métert, persze a Trias alapközetnek is van agyagja mint az Eocennek, de őslény nélkül és egy ily kék agyag, mint említém sekély mélységnél megütették, említett társulat megsokalta a kiadást, beszüntette.

Azért teszek említést a geológia előjövételről, mert én magam éppen abban az időben máshol furtam, hol éppen azon anyag fordult elő fekübe, mint Környén. Innen tudom, hogy mi lehet Környén. Amint hallom, ujabban a tulajdonos franciákkal tárgyal Környén. A szó szoros értelmében Környén nem várható szén. Az eocen szénmedencének nincs észak felé szárnya, hanem tábla szerint (Schollenförmige Ablagerung) dőlés A-val végződik. Egyszerű oka annak, hogy A-nál feljön sebesen a dolomit és elterül simán legalább is 40 km. hosszán anélkül, hogy valahol az Eocen lerakattatott volna.

Abból kijózanodhatunk, hogy ott van szén. Egyáltalában nincs ott szén, mivel már Bánhidánál a szénnek vége. Környe és annak szomszédságában hiába várjuk a szenet.

Kiváló tisztelettel maradtam

M. A.

Érdekes bányáárverés. Érdekes árverésről beszélnek bányászati körökben. A horvátországi Samobor melletti rudei-i vasérctelepet árverezik mostan, amelynek tulajdonosa Faber Kajetán. A vasérctelep, melynek értéke körülbelül 1 millió korona. Az árverésen három komoly reflektáns jelent meg és az ajánlatokat tizenkétezer koronával kezdték meg, a második reflektáns egy koronával ígért többet. Utána a harmadik tizenháromezer koronát ígért. Az árverés eredményét nem sikerült megtudnunk, de mindenesetre jellemző, hogy egy milliós ércelepre koronánként is lehet nálunk licitálni.

Bajban a rézművek. Egyelőre csak a Magyar rézművek r. t. És mivel csak egyedül a Magyar rézműveknél van a baj, hát a címzés tulajdonkép a rézművekre általában nem is vonatkozik. Már hogy is vonatkozna, mikor azok talán nem is mind dolgoznak veszteséggel, de igenis így tesz a Magyar Rézművek. Jól megéreztek azt, hogy bajban lesznek és szép csendesesen rövid ideje el is mentek Budapestről, úgy gondolkozván, hogy ha már baj van, legyen az Zaniban, honnan nem minden szívárog ki és nem Budapesten. Itt ugyanis mindent meglátnak, ott pedig senkisémm törődik velük. Hát baj van náluk, mint már mondtuk; mivelhogy az 1909. december 31-én lezárt mérleg 225.000 korona tekintélyes veszteséggel zárul. Súlyos ez az eredmény, különösen ha tekintetbe vesszük, hogy az 1908. mérlegben még közel negyvenkilencezer korona nyereséget számoltak el — és a gazdálkodás eredménye a rá következő évre: 225.000 korona veszteség. Érdekes pénzügyi műveletei vannak e részvénytársaságnak. Sőt: azt hisszük, hogy csak pénzügyileg tud a társaság manipulálni és mást illetőleg nem igen. Csik és Hunyadmegyei rézművei vajmi keveset termelnek már évek óta. És amit termelnek, nehezen, lassan, tudják értékesíteni. Mondják, hogy ennek oka: a régi és ősdi berendezésük és rémséges rossz feloldozása a termelt réznek. Nyilván úgy is van. Mert a rézipar helyzete ugyan súlyos, de

annyira még sem rossz; hogy 250.000 koronás veszteséget mutasson ki, mint egy évi tevékenység gyümölcsét. Nem tudjuk mit szólnak hozzá, a részvény tulajdonos francia urak. De annyi bizonyos, hogy örülni nem örülnek. S a vezetőségét ez ilyen eredményért legalább is nem dicsérik. Egyébként a mult sem valami nagy garancia a Magyar rézműveknél. Alapítása óta nagyon nehezen boldogult, 1908-ban pedig részvények visszavásárolt és újra kibocsátott súlyosbbitván a dolgot még avval is hogy elsőbbségi kötvényeket is adott ki. Kiváncsiak vagyunk, hogy fogja ügyét majd most rendezni.

A Sarlós Boldogasszonyról nevezett veresvizi kincstári bánya július 3-án ünnepelte nevenapját, mely alkalommal a szokásos áldomást, úgy a munkások, mint a vezetők megtartották s ezt megelőzőleg a város összes templomaiban istentiszteletek voltak.

Aranytermelés Brádon. Brádon van a világ egyik legnagyobb aranybányája, mely a Harkort-féle gothai bányatársaság tulajdona. Most közli a kimutatását az aranytermelésről. 1910. június hónapban 133.580.— gramm volt a termelés, míg májusban 120.094.— grammot termeltek. Az össztermelés 1909. július 1-től 1910. június 30-ig 1.575.204 gramm, míg az előző év megfelelő időszakában 1.579.916 gramm.

Baleset egy aranybányában. A Rudai 12 apostol bányatársulat rudai bányauzeménél az egyik fejtő műhelyben a műhely oldaláról egy vállap következtében egy nagymérvű kopogó váltott le s az elfordulása közben élével Bokanics Péter bányászt a műhely falához szoritotta oly módon, hogy a kopogó felső éle hátára nehezedett. Sérülése súlyos ugyan, de valószínűleg nem életveszélyes.

Petroleum-kutatás. Ligetesen (Luh) a már egyszer félbemaradt petroleum kutatás most ismét megindul. Egy francia pénzcsoport melynek megbízottja dr. Chesnais A. geologus és bányász a napokban Ligetesen járt, a munka megkezdése céljából.

Szerencsétlenül járt bányamunkás. Súlyos szerencsétlenség volt a minap a csimpai bányában Kuébel István bányamunkás egy tárnánál dolgozva oly szerencsétlenül esett rá egy nagy kődarab, hogy a jobb lába eltörtött. Esméletlenül szállították a bányakórházba.

Új kőbánya és cementgyár vállalat. Majdáni Kőbánya és Lugosi Cementgyár r.-t. cég alatt a lugosi Concordia takarékpénztár égisze alatt új építőanyagtermelő vállalat alakult a mely Knott József vállalatát 514.442 koronáért vette át. Az igazgatóság tagjai Párvy Sándor, Deutsch Mór dr., Knott József és Franz Miklós.

Új mészégető kemence. Dorogon a Hungária mészakőipar r. társaság egy újabb, nagyszabású körkemencét építettett, mely nemsokára berendeztetik s működésbe fog hozatni. E tény annak a bizonyítéka, hogy a részvénytársaság kitűnő termékén megfelelő szakértői vezetés folytán mindjobban és jobban hódítanak az építőipar körében tért.

✠ KÜLFÖLDI HIREK ✠

Béke a petróleumiparban. Hetek óta folyik már a harc a Vacuum Oil Co. és a monarchia többi finomítói között az osztrák kormány bevonásával. Eddig mindig csak a küzdelem erősödéséről lehetett hallani, míg most, legújabbán az hallatszik, hogy megkezdődnek a békés megegyezésre irányuló tárgyalások. Hír szerint a két kormány a Vacuum bevonásával tárgyalni fog azokról a módokról, a melyek mellett a monarchia finomítói is megtalálják számításukat, másrészt az amerikaiak sem lesznek kitéve zaklatásnak. Ha ez a megegyezés sikerül, úgy természetesen előbbre jut a kartel ügye is és így bármilyen szép is a béke és az összhang az iparban, a fogyasztók szempontjából nem kell éppen örülni annak, hogy a régi haragosok kibékülnek.

A világ arany és ezüst termelése. Egy amerikai jelentés, melyet az Egyesült-Államokban a „Director of the Mint“ adott ki, érdekes számadatokat tartalmaz a világ arany- és ezüsttermeléséről. Ezen jelentés szerint az aranytermelés a két legutóbbi pontosan kiszámított évről a következő:

	1908-ban kg.	1907-ben kg.
Afrika	250.528	228.685
Egyesült-Államok	142.281	136.675
Ausztrália	110.333	113.870
Oroszország és Szibéria	42.209	40.151
Mexiko	33.661	28.109
Britt-India	15.947	15.624
Canada	14.809	12.613
China	13.011	6.771
Columbia	5.157	4.898
Korea	4.585	3.266
Középamerika	4.542	3.172
Japán	4.345	4.172
Ausztria-Magyarország	3.715	3.739
Francia-Guyana	3.552	3.552
Holland-India	3.379	2.477
Brazília	3.305	3.040
Britt-Guyana	2.119	1.963
„ Keletindia	2.108	2.349
Franciaország	1.257	1.257
Holland-Guyana	998	964
Peru	774	774
Ecuador	527	402
Bolivia és Chile	521	1.907
Siam	493	250
Argentína	243	155
Uruguay	138	78
Németország	97	100
Szerbia	90	90
Olaszország	70	60
Indo-China	48	48
Venezuela	37	34
Nagybritánia	24	44
Svédország	22	28
Törökország	3	7
Összesen	664.958	620.723

Feltűnő ezen kimutatásban az Ausztria-Magyarországra, tehát főleg Magyarországra eső nagy mennyisége és hogy az azelőtt aranyban annyira gazdag Bolivia és Chile aranytermelése mennyire hanyatlak. Az ezüst termelés így alakul:

	1908-ban kg.	1907-ben kg.
Mexiko	2,291.260	1,901.934
Egyesült-Államok	1,631.229	1,757.844
Kanada	687.507	397.505
Ausztrália	534.218	558.292
Peru	297.546	297.545
Bolivia és Chile	180.595	162.437
Németország	154.636	158.261
Spanyolország	129.881	127.435
Japán	118.237	95.596
Ausztria-Magyarország	55.069	54.253
Közép-Amerika	45.437	58.877
Columbia	42.769	32.619
Afrika	39.583	24.586
Görögország	25.786	25.786
Franciaország	24.727	24.727
Olaszország	20.990	22.950
Holland-India	15.855	10.033
Norvégia	7.035	6.268
Nagybritánia	4.207	6.268
Oroszország és Szibéria	4.109	4.110
Argentína	3.954	783
Venezuela	3.254	—
Svédország	1.111	929
Ecuador	704	76
Törökország	248	2.095
Összesen	6,319.947	5,729.210

Az összes arany-és ezüsttermelés így alakul:

	arany koronákban	ezüst koronákban
1907-ben	2.062,765.000	607,840.000
1908-ban	2.209,660.000	543,420.000

Változások a világ fémplacában. A világ fémiparában 1909-ben a következő változások történtek. Németországban két új részvállalat alakult 1.08 millió márka tőkével, 2 horganyvállalat 8.70 millióval emelte a tőkéjét, 2 ólom- és korganyvállalat pedig 9.73 millióval emelte a tőkéjét már meglévő más vállalatok megszerzése céljából. Angliában, Délafrikában és Ausztráliában 58 vállalat alakult 137 millió korona névleges és 84 millió korona befizetett tőkével, 20 vállalat pedig 18 millió koronával emelte a tőkéjét. Franciaországban 14 vállalat alakult 14 millió névleges és 10.18 millió frank befizetett tőkével, 6 vállalat pedig 5 millió frankkal emelte a tőkéjét. Belgiumban egy vállalat alakult 1 1/2 millió tőkével és 5 vállalat 5.01 millióval emelte a tőkéjét. Amerikából nem lehetett hiteles adatokat kapni.

A világ nyersvastermelése 1909-ik évben.

	1909. t o n n a	1908-al szemben +
Egyesült-Államok	25,758.471	9,859.453
Németország	12,713.554	1,086.697
Nagybritánia	9,664.287	374.447
Franciaország	3,488.633	151.063
Belgium	1,606.555	419.180
Kanada	677.090	113.418
Összesen	53,945.592	12,004.258

A világ széntermelése 1908-ban. A világ széntermelése 1908-ban több, mint 1 milliárd tonna. 40 millió tonnával kevesebb, mint 1907. évben. E csökkenés oka az, hogy az Egyesült Államok 56 millió tonnával kevesebbet fogyasztott 1908-ban.

Igy nem volt a szükséglet oly nagy. Az angol széntermelés 4.6 millió tonnával csökkent. Evvel szemben Németország, Franciaország és Ausztria-Magyarország termelésüket emelték. Németország termelési többlete 9.5 millió tonna. Alább adjuk az egyes államok „ipari kenyérének” termelését: A termelő ország neve:

	1908	1908	több(+) vagy kevesebb (+)
	tonna	tonna	tonna
China	11,970,000	10,450,000	+ 1,520,000
India	12,865,508	11,147,339	+ 1,728,069
Japán	13,942,000	14,716,488	+ 225,512
Uj-Südwaless	7,992,300	7,850,000	+ 142,300
Ujseeland	1,904,276	1,831,009	+ 73,267
Egyesült-Ausztrália	870,000	900,000	+ 30,000
Belgium	23,678,150	22,405,190	+ 27,040
Németország	215,071,345	205,542,688	+ 9,528,657
Franciaország	37,622,556	36,753,627	+ 868,929
Nagybritannia és Írorsz.	261,506,379	267,828,266	- 6,321,879
Itália	421,906	453,137	- 31,231
Ausztria-Magyarország	40,760,870	40,112,530	+ 648,340
Oroszország	22,943,794	21,207,500	+ 1,736,294
Svédország	300,000	305,000	- 5,000
Spanyolország	3,871,580	3,250,000	+ 621,480
Kanada	10,904,466	10,510,961	+ 393,505
Egyesült-Államok	379,361,103	435,483,938	- 56,122,825
Transvál, Natál és Fokgyarmatok	4,621,989	3,945,043	+ 676,945
Kisebbs államok együtt	4,106,000	3,475,780	+ 630,220
Összesen	1,954,711,021	1,895,168,506	+ 59,542,515

A marokkói bányatörvényről. A marokkói bányatörvény javaslata 400 oldal terjedelemben elkészült. A napokban küldetett Tangerbe az ott székelő külföldi követségeknek tanulmányozás céljából. A törvény nyilvános kihirdetése csak akkor fog megtörténni, ha a külföldi hatalmak mind abba beleegyezésüket adják. A bányatörvény főalaponásaiban megegyezik a most érvényben lévő német, francia és spanyol bányatörvény rendelkezéseivel. A bányászatra a legnagyobb szabadságot biztosítja. A kutatások ideje alatt történő rendelkezések a német törvény alapján vannak véve.

BORSZÉKI

Borszéki. Az ásványvizek királya. Angolkór és vészegénység ellen páratlan gyógyszer. — Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között. Megrendelhető A „Magyar Ásványviz Forgalmi és Kivitel R.-T.”-nál, Budapest, Telefon 162.-84.
B. K. 332/44.)

✂ ÜZLET. SZÁLLÍTÁSOK. ✂

Az ónpiac helyzete Batáviába. Batáviában április 21. A billitoni ón kivitele március hónapban 108,644 kg-ot tett ki. Ebből Singaporeba 718, Marseillebe 67,211, Németalföldre 40,615 kg. ment. A banka-ónból Németalföldre 1,621,570 kg-ot szállítottak.

A holland vas- és acélpiacról. A hollandiai gépgyárak és egyéb vasat feldolgozó iparművek, a nyersanyagot főleg Németországból, Angliából, Svédországból és Norvégiából szerzik be. Kész gyártmányokat ugymint kaszát, reszelőt, ráspolyt, csavart és drótfonalat Anglia, Németország és részben Magyarország és Ausztria szállítják. Az úgynevezett kongókampó, vagyis a cukornád levágására használt sajátszerű alaku sarló, igen fontos beviteli cikkét képezi a gyarmatoknak.

Árlejtési híradás.

A zalatnai m. kir. főbányahivatal részéről ezenel közhirre tétetik, miszerint a kezelése alatt álló zalatnai kincstári szénkéneggyár egy, esetleg két évi mintegy 30,000, illetve 60,000 q. kétszer finomított 99.4% ként tartalmazó tiszta darabos olasz, illetve szicíliai vagy hasonló kéntartalmu amerikai, esetleg pedig egyszer finomított vagy nyers, de legalább 98% S tartalmú tiszta darabos olasz vagy szicíliai származásu kénszükségletének beszerzése iránt 1910. évi augusztus hó 10-én d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A f. évi szeptember 1-től egy, illetve két év alatt beszállítandó 30,000, illetve 60,000 q. kén ömlesztett állapotban (a la rinfusa) 100 kilogrammonként számítva, annak megjelölésével, hogy ajánlattevő a vállalt S tartalom jóállása mellett olasz, szicíliai vagy amerikai kétszer vagy egyszer finomított, illetve nyers kénre teszi-e meg ajánlatát, bér- és költségmentesen a zalatnai vasuti állomásra szállítandó.

Felhivatnak tehát vállalkozni kívánók, miszerint egy koronás bélyeggel ellátott szabályszerű zárt írásbeli ajánlataikat határozott ár kitüntetésű mellett, mely ajánlatnak a külső borítéka a következő felírással látandó el: »Ajánlat kénszállításra», az alulírott m. kir. főbányahivatalhoz 1910. évi augusztus hó 10-én délelőtt 9 órájáig nyujtsák be, vagy postán küldjék be, ahol az ajánlatok ugyanaz nap délelőtt 11 órakor fognak felbontatni.

Vállalkozó köteles a versenytárgyalást megelőzőleg legalább 8 nappal megfelelő kénmintát (5 kilós postacsomagban) beküldeni.

Bánatpénz gyanánt az ajánlathoz az egész mennyiség értékének megfelelő és pedig 250,000 korona erejéig 5%, ezenelül 2% készpénz vagy bánatpénz letételére érvényesnek nyilvánított állami vagy más értékpapírok csatolandók, melyek a főzsdei árfolyam szerint, de nem névértéken felül számítva, fogadtatnak el.

Utó vagy nem hivatalos (magyar) nyelven írt, a szabályoknak meg nem felelően kiállított és felszerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Fentartja magának a m. kir. főbányahivatal azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között, az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhatson és esetleg nem az egész mennyiséget, hanem annak csak bizonyos hányadát biztosíthassa: Ajánlat azonban csak egy egész évi, illetve vagylagosan két évi szükséglet szállítására tehető.

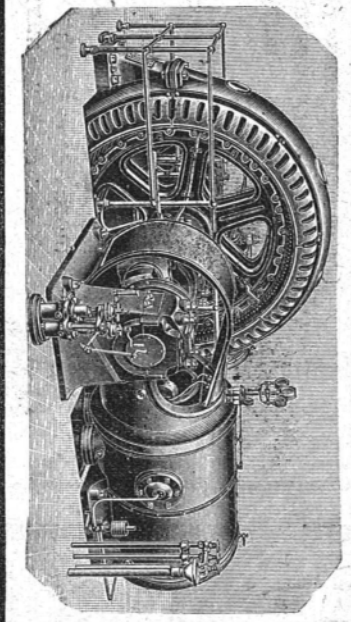
A szerződési feltételek a hivatalos órák alatt az alulírott kir. főbányahivatalnál betekintheők, melyek kívánatra postán is elküldetnek.

Zalatna, 1910. évi június hó 27-én.

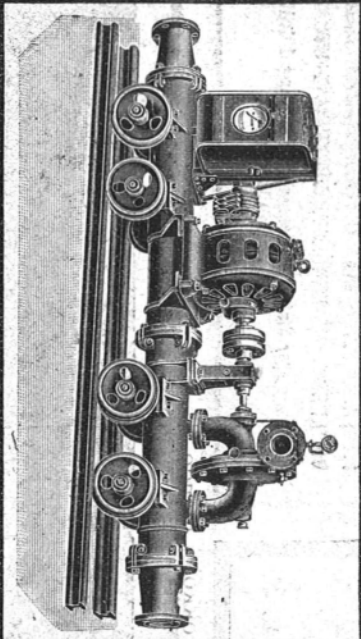
(B 354/28)

M. kir. főbányahivatal.

COMPRESSOROK



Zwickauer Maschinenfabrik A-G ZWICKAU g.i.Sa

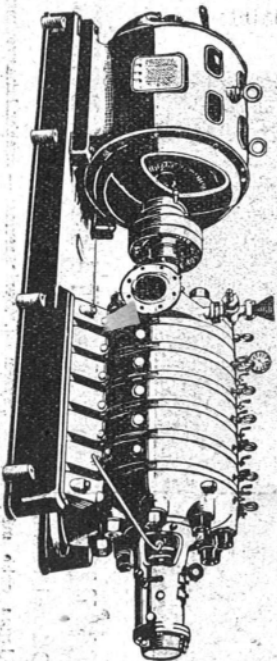


CENTRIFUGÁLIS SZIVATTYÚK

(B. 329/21)



Lapunk barátaira való tekintettel szerkesztőségi és kiadóhivatali helyiségeink augusztus 1-től fogva IV., (Belváros) Molnár-utca 33-ik számú házban lesznek.



(B. 201/5/11)

Centrifugális és körforgó SZIVATTYÚK, FUVÓK, GÁZSZIVÓK,

Turbina szivattyúk-és turbókompresszorok.

C. H. Jaeger & Co. Leipzig-Plagwitz.

Vezér-képviselő a magyar korona országokban:

VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök

Budapest, V., Lipót-kört 21. Telefon 105-84.



≡ DRÄGER ≡
**MENTŐ-
készüléke**



Bányák és tüzoltók számára.

Német birodalmi és osztrák szab.

Arany érem St. Louis 1904. — Lüttich 1905. Több mint 3400 készülék forgalomban.

Dräger Oxigén tartánya újra-töltésre legalkalmasabb
Dräger Pulmotorja. Automatikus oxigénfejlesztő gépe mesterséges légzésre.

Dräger Hordágya friss levegő sisakkal.

Dräger Magasnyomású töltőszivattyuja komprimált oxigén részére.

Dräger Villamos bányalámpája 12 órai világítás céljaira 1 1/2 N. K. lámpával.

Dräger Villamos sisaklámpája három órai világításra.

Dräger Záró ventilje acélkorongokra.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Drägerwerk R. I.

Lübeck. ■■ Modern mentőkészülékek különlegességi gyára.

Vezérképviselő Magyarországi részére:

Ligeti és Biró, Budapest, V., Vigszinház-u. 5.
(B 191/42 II.)

SEIPPEL VILMOS

bányalámpa gyára

BOCHUM (Westfalia)



Gyárom, mely 50 év óta fennáll, gyártja a bányaiüzemeknél előforduló összes világító eszközöket, u. m.:

nyitott olajégős
nyitott acetylén
biztonsági acetylén
biztonsági benzin
rakodóhely
mozdony és vonat
raktár és bányamérnöki

lámpákat

Lámpatisztító kamra berendezéseket, benzintartályokat és lámpa töltőkészülékeket, tartalékreszteket bármily rendszerű lámpához.

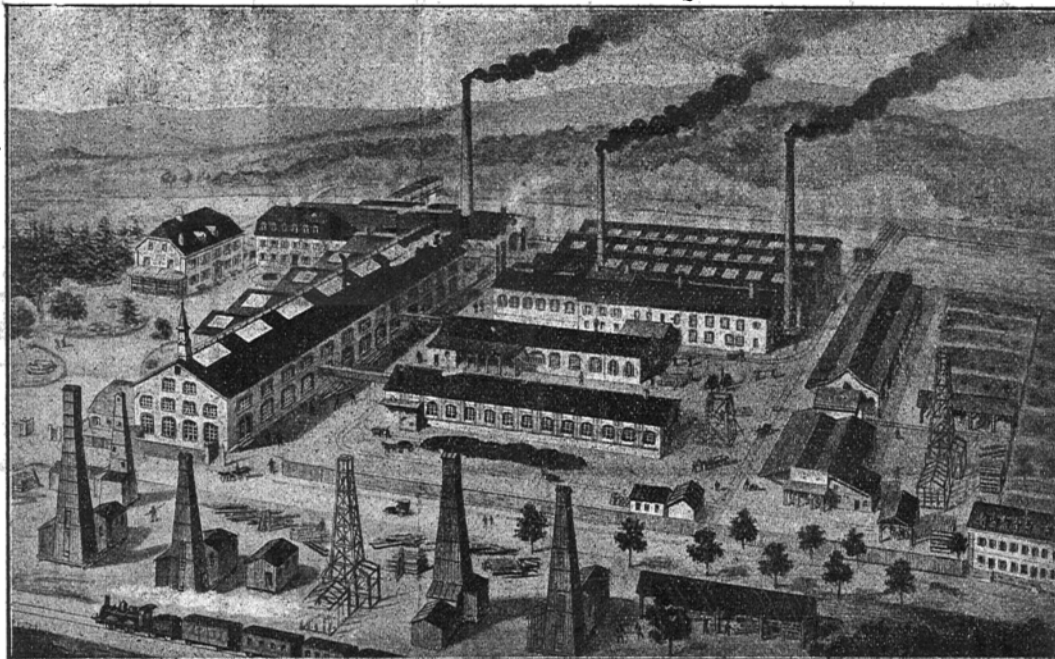
Áraim jutányosak és lámpáim jóságáért kezesseget vállalok. □ Vezérképviselőm:

LIGETI ÉS BIRÓ bányászati szaküzlete
BUDAPEST. -V. KERÜLET, VIGSZINHÁZ-UTCA 5. SZÁM

Képes nagy árjegyzékemet készséggel küldi meg az érdeklődőknek.

(B 331/16/II)

Mélyfurások mindenféle módszer szerint.



Vogt Niederbruck.

Silrgöyelm

Hivatal Masmünster.

Telefon-szám 9.

Gewerkschaft Gute Hoffnung, Tiefbohrergesellschaft

NIEDERBRUCK bei Masmünster i. Elsass

Kombinált gőzüzemű mélyfúrógép véső és gyómántúrásra a legnagyobb mélységig a „System J. Vogt” szerint. — Szabadalmazva minden nagyobb államban. — Ezzel a furási rendszerrel a legkülönbözőbb ásványok után furtunk a legnagyobb eredménnyel és pedig Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Belgiumban, Romániában, Oroszországban és Afrikában. — Petróleumfurások. — Aknamélyítés tagasztási eljárással vagy anélkül, furási tervezetek, vélemények előtanulmányok hegyviszonyok geológiájáról a tengerentúlon is.

(B. 207/43/II)